

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

XX. Naturale[m] spiritum minimè necessarium esse.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

NATVRALEM SPIRITVM
minime necessarium esse.

CAP. XX.

*Auicenna opi-
na de triplici
spiritu.*

Am cum altero medicorum principe altera mihi futura est disputatio. Nam cum de influente spiritu sermo est, qui ad innati perfectionem & refectionem refertur, Auicenna in primo ten. 7. Can. doct. 6. cap. 4. & in lib. de medicinis cordis, & prima parte canticorum, triplicem distinxit spiritum, naturalem, vitalem, animale. Naturalis ortum habet in iecore, per venas spargitur, & vegetanti animam, quam naturalem vocant, famulatur. Vitalis in corde & per arterias distribuitur ad efficiendum pulsum & omnium animalium vitam cōseruandam. Animalis demum in cerebro, p̄eque neruos ad sensum omnem diffunditur. Ac animale, quidem spiritum esse omnium postremum consentiunt omnes. At de duobus prioribus non item. Nam Auicenna primum vitus est vitalem facere. Tum quod cor illius fons & principium primum omnium membrum esse voluit. Tum quod spiritus is ad vitalem pertinet facultatem, à qua reliquæ omnes magnopere pendent. Alijs verò prior est naturalis. Quoniam cōctio, qua spiritus ille gignitur, prima est omnium operatio: nec solum vitalem spiritum antecedit, sed sanguinem quoque, ex quo ille principium ducit.

Galenus.

Galenus autem de hoc naturali spiritu dubitare vitus est, dum in 12. lib. de medendi methodo cap. 5. vitali & animali spiritibus cōmemoratis ita locutus est: quod si naturalis quoque aliquis spiritus est, is vitæ quoque in iecinore & venis continebitur. Et Aueroes in comm. 81. & Can. cum omnino affirmasse credidit. Sed in introductione seu medico cap. 13. duos duntaxat priores manifestè constituit: Aueroesque in prim. colligit 13. & peritiores quique philosophi (si Alcinoium se pares, quem in libro de doctrina Platonicis cap. 17. dixisse reperies cibos in ventre degeri spiritu simul & calore attritos atque mollitos) nullum in iecore aut venis naturalem spiritum contineri ostendunt.

Naturalem spiritum necessarium non esse.

Quorum ego sententiam has potissimum ob causas libenter amplector. Primum quoniam solertissima spiritus conseruatrice natura nullum constituit vas, in quo aut spiritus ille gignatur, aut genitus conseruetur & per corpus distribuat. Nulla enim est in iecore, vt in corde & cerebro, cavitatis, nullus locus ad eum vsum cōparatus venæque, per quas fortasse distribui posset, crasso semper sanguine plenissima sunt. Cum tamen vitali spiritui & animali aptissima vasa preparata conspiciantur. Deinde vegetantis animæ functiones nullo indigent spiritu. Tum quod materiales profus semper sunt. Tum quod natura suæ conditione spiritus generationem antecedit: cum fieri spiritus nequeat, nisi alimenti commutatione: quæ propria est illius animæ, & iecinotis actio. Tum demum quia cum in quadam solum assimilatione atque alimenti in viuientis substantiam mutatione versentur, alimento duntaxat & calore singulis membris in sito opus habent. Naturalis enim is calor & alimentum breui tempore deuorat & in aliam substantiam mutat. Et an non in plantis & stirpibus absq. vilo spiritu totum hoc operationis genus optime absoluitur? Cum ne vl-

lum quidem in illis sit iecur, in quo spiritus producat. In animalibus adest quidem iecur, sed tamen singula quoque membra animam habent & calorem, tum ipsi insitum, tum à cordis calore actuatim; quo alimentum quoduis conficiant & mutant. Quocirca parum sapienter philosophabitur, quicumque spiritum illum propterea necessarium esse pronuntiauerit, vt per eum vis nutriendi à iecore ceteris mēbris communicetur. Nam hac virtus animam ipsam immediatè consequitur: & vt in singulis est anima, sic propria singulorum inest nutriendi facultas, cuiusque singulare instrumentum est calor.

Membris omnium euaporatio.

B At magnopere vereor, ne tota hac disputatio in ambiguo versetur; vocumq. multiplicitas vario vsu foueatur. Aut enim spiritum propriè nominare possumus, aut ampliori quadam significatione; qua quilibet etiã vapor aut halitus actione caloris ex materia humida excitatus intelligatur. Neque eos video, qui naturalem illum spiritum nominant, aliud quidquam significasse, quàm vaporem ex iecinore & sanguine ascendentem; & in canticis aperta sunt, Auicenna verba. Quam euaporationem non solum in iecore fieri negandum non est; quin potius fatendum eandem membris omnibus communem esse: nec partim antipertinasi calorem eum iuuari, qui in omni operatione necessarius est. Modò euaporationem hanc cōcedatur propriè spiritum non appellari. Ita concludetur, duplicem dūtaxat, si accuratè loqui velimus, spiritum nominari, vitalem vnū, alterum animale: de quibus iam seorsim dicam.

DE SPIRITV VITALI

& animali.

CAPVT XXI.

S

Piritum illum, qui gignitur in corde, atq. à sinistro eius sinu per arterias effunditur in omnes corporis partes, vitalem appellamus. Quod ab illo mēbro principii habeat, quod vitæ omnis fons est & origo atque ad calorem, & vitam fouendā distribuatur, pulsumq. efficiat ac demū facultati vitali famuletur. Qui verò in cerebro cōtinetur, & inde per neruos ducitur, animalis propterea dicitur, quod animalis operationis, sensus, & motus instrumentum sit: ab eoque mēbro ducatur, quod animalis virtutis, aut principium est, aut certè administrator.

Vitalis spiritus.

Animalis.

E Vterque autem spiritus in fetus formatione eoque primò insitus est illi mēbro; ad quod pertinet. Neque enim aut cor sine spiritu vitali gignitur, aut sine animali cerebrum: Sed vtriusque membri loca tenuissimo illo implentur corpore. An verò simul vterq. spiritus producat, an prior sit vitalis, deinde animalis; cōstitui nequit, nisi antea intelligatur, an cor prius, quàm cerebrum, formetur: qua de re alibi disputandum erit. Sed quoniam certū est, cerebrū nequaquā formari ante cor; manifestum quoque est, spiritum animale vitali priorem non esse. Quod si cor anteriore habeat ortum, cōsequens omnino erit, vitalem animali antecedere. Sin autem vtrumque mēbrum simul formaretur; neuter spiritus altero prior esset, nisi naturæ ordine: quia cū cor sit primum membrorum omnium, si non ortu, certè virtute, & actione, quæ insuere debet in cætera, omniaque fouere, conseruare & adiuuare, vitalis item illius spiritus cerebri spiritu prior erit. Iam verò si influ-

Vter prior.